

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (täysistunto)
27 päivänä huhtikuuta 2004*

Asiassa C-159/02,

jonka House of Lords (Yhdistynyt kuningaskunta) on saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkittamisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehdyn pöytäkirjan nojalla saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Gregory Paul Turner

vastaan

Felix Fareed Ismail Grovit,

Harada Ltd ja

Changepoint SA

ennakkoratkaisun edellä mainitun 27.9.1968 allekirjoitetun yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) tulkinnasta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettu teksti s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1) sekä Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (täysistunto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann (esittelevä tuomari), C. W. A. Timmermans, C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues ja A. Rosas sekä tuomarit A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric ja S. von Bahr,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Grovit, Harada Ltd ja Changepoint SA, edustajanaan solicitor R. Beynon ja barrister T. de La Mare,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään K. Manji, avustajanaan S. Morris, QC,

- Saksan hallitus, asiamiehenään R. Wagner,

- Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan vice avvocato generale dello Stato O. Fiumara,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään C. O'Reilly ja A.-M. Rouchaud-Joët,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Turnerin, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, Grovitin, Harada Ltd:n ja Changepoint SA:n sekä komission 9.9.2003 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.11.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

House of Lords on esittänyt 13.12.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 29.4.2002, tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkittamisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehdyn pöytäkirjan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen tämän yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) tulkinnasta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettu teksti s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1) sekä Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1; jäljempänä yleissopimus).

Kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Turner ja hänen vastapuolinaan Grovit, Harada Ltd (jäljempänä Harada) ja Changepoint SA (jäljempänä Changepoint) ja jossa on kysymys Turnerin ja Haradan välisen työsopimuksen päättämisestä.

Pääasia

Turner, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen ja jonka kotipaikka on Yhdistynyt kuningaskunta, otettiin vuonna 1990 erään konsernin palvelukseen lakimieheksi erään tähän konserniin kuuluvan yhtiön palkkaamana.

- 4 Konsernia, jota kutsutaan Chequepoint Groupiksi, johtaa Grovit, ja sen pääasiallisena toimintana on valuutanvaihtotoimistojen ylläpitäminen. Se käsittää useita eri maihin sijoittautuneita yhtiöitä, joihin kuuluvat China Security Ltd, joka alun perin otti Turnerin palvelukseen, Chequepoint UK Ltd, jolle Turnerin sopimus siirrettiin vuoden 1990 lopussa, Harada, jonka kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja Changepoint, jonka kotipaikka on Espanjassa.
- 5 Turner työskenteli Lontoossa (Yhdistynyt kuningaskunta). Toukokuussa 1997 hänen työnantajansa suostui kuitenkin hänen pyynnöstään siihen, että hän siirsi toimistonsa Madridiin (Espanja).
- 6 Turner aloitti työskentelyn Madridissa marraskuussa 1997. Hän jätti 16.2.1998 irtisanomisilmoituksen Haradalle, jonka palvelukseen hänet oli siirretty 31.12.1997.
- 7 Turner nosti 2.3.1998 kanteen Haradaa vastaan Lontoossa Employment Tribunalissa. Hän väitti, että häntä oli yritetty saada sekaantumaan laittomaan menettelyyn, mikä hänen mukaansa vastasi laitonta irtisanomista.
- 8 Employment Tribunal hylkäsi Haradan esittämän toimivallan puuttumista koskevan oikeudenkäyntiväitteen. Tämän päätös pysytettiin muutoksenhaussa. Se ratkaisi sittemmin myös asiakysymyksen ja myönsi Turnerille vahingonkorvausta.

- 9 Changepoint nosti Turneria vastaan 29.7.1998 kanteen alioikeudessa Madridissa. Haaste toimitettiin Turnerille noin 15.12.1998 (aikoihin). Turner ei vastaanottanut haastetta ja kiisti espanjalaisen tuomioistuimen toimivallan.
- 10 Espanjassa vireille pannussa oikeudenkäynnissä Changepoint vaati Turnerilta 85 miljoonaa Espanjan pesetaa korvauksena niistä vahingoista, jotka Turner sen mukaan oli aiheuttanut sille ammattitoiminnassaan.
- 11 Turner vaati 18.12.1998 High Court of Justicea (England & Wales) antamaan vuoden 1981 Supreme Court Actin 37 §:n 1 momentin nojalla määräyksen, jolla kielletään Grovitia, Haradaa ja Changepointia rangaistuksen uhalla jatkamasta Espanjassa vireille pantua oikeudenkäyntiä. Tämän sisältöinen väliaikainen määräys annettiin 22.12.1998. High Court kieltäytyi uudistamasta tätä määrystä 24.2.1999.
- 12 Court of Appeal (England & Wales), jossa Turner haki muutosta, antoi 28.5.1999 määräyksen, jossa se kielsi vastaajia jatkamasta Espanjassa nostetun kanteen ajamista ja määräsi ne pidättäytymään panemasta vireille muuta oikeudenkäyntiä Espanjassa tai muualla Turneria vastaan tämän työsopimuksen perusteella. Court of Appeal perusteli päätöstään muun muassa sillä, että oikeudenkäynti Espanjassa oli pantu vireille vilpillisessä mielessä siinä tarkoituksessa, että Turner saataisiin luopumaan Employment Tribunalissa nostamastaan kanteesta.

- 13 Tämän määräyksen mukaisesti Changepoint luopui 28.6.1999 espanjalaisessa tuomioistuimessa vireillä olleesta kanteestaan.
- 14 Grovit, Harada ja Changepoint saattoivat tämän jälkeen asian käsiteltäväksi House of Lordsiin katsoen pääasiallisesti, että englantilaisilla tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa antaa määräyksiä, joilla estetään oikeudenkäynnin jatkaminen sellaisessa ulkomaisessa tuomioistuimessa, johon yleissopimusta sovelletaan.

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös ja ennakkoratkaisukysymys

- 15 Ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen tietojen perusteella Court of Appealin tässä asiassa käyttämä toimivalta ei perustu mihinkään oletettuun oikeuteen rajoittaa ulkomaisen tuomioistuimen toimivaltaa, vaan siihen tosiseikkaan, että asianosainen, jolle määräys osoitetaan, on englantilaisten tuomioistuinten henkilöllisen toimivallan alainen.
- 16 Ennakkoratkaisupyynnössä tehdyn tarkastelun mukaan Court of Appealin antaman kaltainen kieltomääräys ei sisällä päätöstä ulkomaisen tuomioistuimen toimivallasta, vaan siinä arvioidaan sen asianosaisen menettelyä, joka on nostanut kanteen ulkomaisessa tuomioistuimessa. Koska tällainen kieltomääräys kuitenkin välillisesti estää ulkomaisessa tuomioistuimessa käytävän oikeudenkäynnin, se voidaan antaa vain silloin, kun sitä vaatinut osoittaa, että on ilmeisen välttämätöntä suojata Englannissa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä.

7 Ennakkoratkaisupyynnössä todetaan, että ne olennaiset seikat, jotka osoittavat, että Court of Appealin oli perusteltua käyttää valtaansa antaa kieltomääräys pääasiassa, olivat seuraavat:

— Hakija oli Englannissa vireillä olevan oikeudenkäynnin asianosainen.

— Vastaajat olivat vilpillisessä mielessä saattaneet vireille oikeudenkäynnin vastaajaa vastaan toisessa valtiossa ja aikoneet jatkaa sitä häiritäkseen Englannissa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä tai estääkseen sen.

— Court of Appeal katsoi, että hakijan oikeutetun intressin turvaamiseksi englantilaisessa oikeudenkäynnissä oli tarpeen antaa kieltomääräys vastaajia vastaan.

8 Koska House of Lords kuitenkin katsoi, että asiassa tuli esiin yleissopimuksen tulkintaongelma, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 Brysselissä allekirjoitetun yleissopimuksen (johon Yhdistynyt kuningaskunta on sittemmin liittynyt) vastaista antaa kieltomääräys sellaisia vastaajia vastaan, jotka uhkaavat nostaa kanteen tai jatkaa kanteen ajamista toisessa yleissopimukseen kuuluvassa

valtiossa, kun nämä vastaajat toimivat vilpillisessä mielessä tarkoituksenaan häiritä oikeudenkäyntiä, joka on asianmukaisesti saatettu vireille englantilaisessa tuomioistuimessa, tai estää se?”

Ennakkoratkaisukysymys

- 19 Kansallinen tuomioistuin haluaa kysymyksellään selvittää pääasiallisesti, onko yleissopimuksen vastaista, että sopimusvaltion tuomioistuin antaa sellaisen määräyksen, jossa se kieltää käsiteltävänä olevan asian asianosaista nostamasta kannetta tai jatkamasta sen ajamista toisen sopimusvaltion tuomioistuimessa, vaikka tämä asianosainen toimisi vilpillisessä mielessä häiritäkseen jo vireillä olevaa oikeudenkäyntiä.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 20 Pääasian vastaajat, Saksan ja Italian hallitukset sekä komissio katsovat, että pääasiassa kysymyksessä olevan kaltainen kieltomääräys on yleissopimuksen vastainen. Ne väittävät pääasiallisesti, että yleissopimuksella otetaan käyttöön tyhjentävä toimivaltasääntöjen järjestelmä. Kukin tuomioistuin voi lausua vain omasta näihin sääntöihin perustuvasta toimivallastaan, mutta ei toisen sopimusvaltion tuomioistuimen toimivallasta. Niiden mukaan kieltomääräyksestä seuraa, että sen antanut tuomioistuin ottaa itselleen yksinomaisen toimivallan ja riistää toisen sopimusvaltion tuomioistuimelta mahdollisuuden tutkia kysymyksen omasta toimivallastaan ja että se tällä tavoin rikkoo yleissopimuksen perustana olevaa keskinäisen yhteistyön periaatetta.

- 21 Turner ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus toteavat ensiksi, että ennakkoratkaisukysymys koskee ainoastaan oikeudenkäynnin väärinkäytön perusteella annettuja kieltomääräyksiä, jotka on osoitettu vastaajille, jotka toimivat vilpillisessä mielessä ja tarkoituksenaan häiritä englantilaisessa tuomioistuimessa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä. Koska tavoitteena on turvata englantilaisessa tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin asianmukainen sujuminen, ainoastaan englantilainen tuomioistuin voi arvioida, haittaako vastaajan käytös tätä sujumista tai uhkaako se vaarantaa sen.
- 22 Samoin kuin House of Lords, Turner ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsovat myös, että kysymyksessä oleviin kieltomääräyksiin ei sisälly ulkomaisen tuomioistuimen toimivallan arviointia. Niiden mukaan määräyksiä on pidettävä prosessuaalisina toimenpiteinä. Tältä osin — — viitaten asiassa C-391/95, Van Uden, 17.11.1998 annettuun tuomioon (Kok. 1998, s. I-7091) — — ne katsovat, että yleissopimuksessa ei millään tavoin rajoiteta sitä, mitä prosessuaalisia toimenpiteitä sopimusvaltion tuomioistuin voi tehdä, kun se on yleissopimuksen nojalla toimivaltainen tutkimaan pääasian.
- 23 Turner ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsovat lopuksi, että kieltomääräyksen antaminen voi edistää yleissopimuksen tavoitteen saavuttamista eli ristiriitaisten ratkaisujen välttämistä ja sen välttämistä, että vireillä on useita oikeudenkäyntejä

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

- 24 Aluksi on muistettava, että Brysselin yleissopimus perustuu välttämättä luottamukseen, jota sopimusvaltiot osoittavat vastavuoroisesti toistensa oikeusjärjes-

tyksille ja lainkäyttöelimille. Nimenomaan tämä keskinäinen luottamus on mahdollistanut sellaisen toimivaltaa koskevan sitovan järjestelmän käyttöönoton, jota kaikki yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat tuomioistuimet ovat velvollisia noudattamaan, ja sen, että samat valtiot ovat vastaavasti luopuneet omista ulkomaisten tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanomääräyksiä koskevista kansallisista säännöistään tuomioistuinratkaisujen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yksinkertaistetun menettelyn hyväksi (asia C-116/02, Gasser, tuomio 9.12.2003, Kok. 2003, s. I-14693 72 kohta).

- 25 Tähän keskinäisen luottamuksen periaatteeseen liittyy olennaisesti, että yleissopimuksen soveltamisalalla yleissopimuksen toimivaltasääntöjä, jotka ovat samat kaikkien sopimusvaltioiden tuomioistuimille, voi kukin niistä tulkita ja soveltaa samalla auktoriteetilla (ks. vastaavasti asia C-351/89, Overseas Union Insurance ym., tuomio 27.6.1991, Kok. 1991, s. I-3317, 23 kohta ja em. asia Gasser, tuomion 48 kohta).
- 26 Samoin lukuun ottamatta muutamia yleissopimuksen 28 artiklan ensimmäisessä kappaleessa ilmaistuja poikkeuksia, jotka koskevat vain tunnustamis- tai täytäntöönpanovaihetta ja vain tiettyjä erityistä tai yksinomaista toimivaltaa koskevia sääntöjä, joilla ei ole tämän asian kannalta merkitystä, yleissopimuksessa ei sallita sitä, että tuomioistuin tutkii toisen sopimusvaltion tuomioistuimen toimivaltaisuuden (ks. vastaavasti em. asia Overseas Union Insurance ym., tuomion 24 kohta).
- 27 Tuomioistuimen asianosaiseen rangaistuksen uhalla kohdistama kielto nostaa kannetta tai jatkaa kanteen ajamista ulkomaisessa tuomioistuimessa heikentää viimeksi mainitun toimivaltaa asian ratkaisemiseksi. Tilanteesta, jossa kantajaa kielletään kieltomääräyksellä nostamasta tällaista kannetta, on todettava, että

tällöin ulkomaisen tuomioistuimen toimivaltaan puututaan tavalla, joka itsessään on ristiriidassa yleissopimuksen järjestelmän kanssa.

- 28 Riippumatta ennakkoratkaisukysymyksen esittäneen tuomioistuimen esittämistä selityksistä ja toisin kuin Turner ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ovat katsoeet, tämä puuttuminen ei ole oikeutettua sillä perusteella, että se on vain välillistä ja että sillä pyritään estämään se, että kansallisen oikeudenkäynnin vastaaja käyttäisi väärin oikeudenkäyntiä. Kun vastaajan moitittava menettely ilmenee siten, että hän nostaa kanteen toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa sillä olevan toimivallan nojalla, siitä päättäminen, onko tämä menettely väärinkäyttöä, merkitsee sen arvioimista, onko asianmukaista nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa. Tällainen arviointi on kuitenkin vastoin keskinäisen luottamuksen periaatetta, joka, kuten tämän tuomion 24–26 kohdassa on todettu, on yleissopimuksen perustana ja joka kieltää tuomioistuinta tutkimasta toisen sopimusvaltion tuomioistuimen toimivaltaisuutta lukuun ottamatta eräitä erityistapauksia, joita ei voida soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa.
- 29 Vaikka oletettaisiin, että kieltomääräystä voitaisiin — — kuten on väitetty — — pitää luonteeltaan prosessuaalisena toimenpiteenä, jonka tarkoituksena on sen oikeudenkäynnin asianmukaisen sujumisen turvaaminen, joka on jo vireillä siinä tuomioistuimessa, joka antaa määräyksen, ja että se tämän vuoksi olisi yksinomaan kansallisessa laissa säänneltävä asia, riittää, kun palautetaan mieleen, että kansallisten menettelysääntöjen noudattaminen ei saa heikentää yleissopimuksen tehokasta vaikutusta (asia C-365/88, Hagen, tuomio 15.5.1990, Kok. 1990, s. I-1845, 20 kohta). Tilanne on tällainen kysymyksessä olevan kaltaisen kieltomääräyksen osalta, jonka vaikutuksena on, kuten tämän tuomion 27 kohdassa on osoitettu, että yleissopimukseen sisältyvien toimivaltasääntöjen soveltamista rajoitetaan.

- 30 Väitettä, jonka mukaan kieltomääräysten antaminen voi myötävaikuttaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen eli ristiriitaisten ratkaisujen välttämiseen ja sen välttämiseen, että vireillä on useita oikeudenkäyntejä, ei voida hyväksyä. Yhtäältä tällaisen toimenpiteen käyttäminen poistaa yleissopimuksessa vireillä-olovaikutusta ja samassa yhteydessä käsiteltäviä kanteita varten määrättyjen erityisten mekanismien tehokkaan vaikutuksen. Toisaalta tähän menettelyyn turvautuminen on omiaan aiheuttamaan konfliktitilanteita, joita koskevia sääntöjä ei yleissopimuksessa ole. Ei ole poissuljettua, että vaikka yhdessä sopimusvaltiossa annetaan kieltomääräys, toisessa sopimusvaltiossa oleva tuomioistuin antaa kuitenkin ratkaisun. Ei myöskään ole poissuljettua, että kahden sellaisen sopimusvaltion tuomioistuimet, jotka sallivat tällaiset toimenpiteet, antavat keskenään ristiriitaiset kieltomääräykset.
- 31 Näin ollen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että yleissopimusta on tulkittava siten, että sen vastaista on, että sopimusvaltion tuomioistuin antaa määräyksen, jolla se kieltää tässä tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin asianosaista nostamasta kannetta tai jatkamasta kanteen ajamista toisen sopimusvaltion tuomioistuimessa, vaikka kyseinen asianosainen toimii vilpillisessä mielessä tarkoituksenaan häiritä jo vireillä olevaa oikeudenkäyntiä.

Oikeudenkäyntikulut

- 32 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan, Saksan ja Italian hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut House of Lordsin 13.12.2001 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

- 1) Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaa 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettua yleissopimusta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella, Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella sekä Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella, on tulkittava siten, että sen vastaista on, että sopimusvaltion tuomioistuin antaa määräyksen, jolla se kieltää tässä tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin asianosaista nostamasta kannetta tai jatkamasta kanteen ajamista toisen

sopimusvaltion tuomioistuimessa, vaikka kyseinen asianosainen toimisi vilpillisessä mielessä tarkoituksenaan häiritä jo vireillä olevaa oikeudenkäyntiä.

Skouris	Jann	Timmermans
Gulmann	Cunha Rodrigues	Rosas
La Pergola	Puissochet	Schintgen
Colneric		von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä huhtikuuta 2004.

R. Grass

kirjaaja

V. Skouris

presidentti